

๑. บวบเหลี่ยม

๒. ปริมาณการใช้น้ำ ๕๔๒-๕๕๒ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/รอบการผลิต

๓. อายุเก็บเกี่ยวเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๕๐-๙๐ วัน

๔. เงื่อนไขการดำเนินงาน

- ๑) ต้องมีตลาดรองรับ
- ๒) ต้องใช้แรงงานภายในครัวเรือน
- ๓) ต้องมีน้ำอย่างเพียงพอตลอดฤดูกาลผลิต

๕. วิธีการผลิต/การเกษตรกรรม

๕.๑ การเตรียมดิน บวบเหลี่ยมเป็นผักที่มีระบบรากลึกในระดับปานกลาง อุณหภูมิที่เหมาะสมประมาณ ๒๐-๓๐ องศาเซลเซียส ต้องการแสงแดดเต็มที่ตลอดทั้งวัน ความชื้นในดินต้องมีความสม่ำเสมอตลอดฤดูกาลปลูก การเตรียมดิน ไถดินให้ลึกประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร แล้วไถย่อยดิน ตากดินประมาณ ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยคอกประมาณ ๑-๒ ตัน/ไร่ การปลูก โดยทั่วไปนั้นจะนิยมปลูกแบบยกร่อง โดยทำการยกร่องให้สูง ๒๕-๓๐ เซนติเมตร และกว้าง ๑.๕ เมตร บนร่องจะปลูกได้ ๒ แถว ระยะปลูก ๗๕-๑๐๐ X ๗๕-๑๐๐ เซนติเมตร ขุดหลุมปลูกร่องพื้นด้วยปุ๋ยคอกผสมปุ๋ยเคมีผสมสูตร ๕-๑๐-๕ อัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัม/ไร่ หยอดเมล็ด ๒-๓ เมล็ด/หลุม ลึก ๒-๔ เซนติเมตร กลบด้วยดินผสมปุ๋ยคอกเก่า รดน้ำให้ชุ่ม ถอนแยกหลังปลูกประมาณ ๑๕ วัน ถอนต้นที่อ่อนแอออกให้เหลือ ๒ ต้น/หลุม หลังถอนแยกคลุมด้วยฟางเพื่อควบคุมความชื้นและลดการสูญเสียน้ำ หลังปลูกประมาณ ๒๐ วัน การทำค้าง ให้ทำค้างหรือร้านเพื่อให้บวบเกาะขึ้นไปให้สูง สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การตีไม้เป็นร้าน ให้บวบเลื้อยขึ้นเจริญอยู่ด้านบนร้าน เพื่อผลที่เกิดมาจะได้ห้อยลง ผลบวบตรงและสะดวกในตอนที่ทำกรเก็บเกี่ยว หรือปักไม้ค้ำ ใช้ไม้รวกยาวประมาณ ๒-๒.๕ เมตร ปักแต่ละหลุมของบวบ แล้วเอนปลายเข้าหากัน ผูกมัดไว้ด้านบนปลาย แล้วใช้ไม้พาดทางขวางแต่ละช่วงห่างกัน ๔๐-๕๐ เซนติเมตร หรือใช้ค้ำไม้เป็นหลัก และใช้เชือกไนล่อนผูกเป็นระดับ ๒ ระดับ สูงจากพื้นดินประมาณ ๖๐ และ ๑๔๐ เซนติเมตร ก็ได้

๕.๒ การปฏิบัติดูแลรักษา ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาที่ทำการปลูก ระวังอย่าให้ขาดน้ำในช่วงที่ ออกดอกและติดผล ระบบการให้น้ำแบบเข้าร่องจะให้ผลดีที่สุด เพราะทำให้บวบไม่เปียกน้ำที่ใบ หากให้น้ำระบบ ฝอยเมื่อใบเปียก จะทำให้มีโอกาสเกิดโรคที่ใบและลำต้นได้มาก หลังจากการถอนแยกควรพรวนดิน และกำจัด วัชพืชในคราวเดียวกัน การให้ปุ๋ย หลังถอนแยกใส่ปุ๋ยไนโตรเจน อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/ไร่ เมื่ออายุ ๒๐-๓๐ วัน ใส่ปุ๋ย ผสมสูตร ๕-๑๐-๕ ในอัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยโรยข้างแถวแล้วจึงพรวนกลบลงในดินพร้อมทั้งลดน้ำตาม

๕.๓ การเก็บเกี่ยวผลผลิต อายุของการเก็บเกี่ยวอยู่ที่ประมาณ ๔๐-๖๐ วัน หลังจากทำการหยอด เมล็ดพันธุ์ นิยมเก็บผลที่อ่อน เนื้อของผลอ่อนนุ่ม ในระยะนี้บวบเหลี่ยมจะมีขนาดยาวประมาณ ๒๒-๓๓ เซนติเมตร ต้องเก็บก่อนผลเริ่มแข็ง อย่าให้มีบวบแก่ติดกับต้นมากนัก เพราะจะทำให้บวบชุดหลังมีขนาดเล็ก

๖ ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ปีที่	ต้นทุนการผลิต/ปัจจัยการผลิต	ราคา (บาท)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
	ประมาณการคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่		
๑	- ค่าพันธุ์	๑,๒๐๐	ผลผลิตเฉลี่ยทั้งปี ๑,๕๕๐ กก./ไร่ ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ ๑๕ บาท/กก. รายได้โดยประมาณ ๒๓,๒๕๐ บาท หมายเหตุ: ถ้าใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้เองต้นทุนด้าน พันธุ์ปลูกจะลดลง ส่วนพันธุ์ผสมต้นทุนด้านพันธุ์ จะสูงแต่ผลผลิตจะสูงและมีความสม่ำเสมอกว่าพันธุ์ ที่เกษตรกรเก็บไว้เพื่อปลูกเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติดูแลรักษาของเกษตรกร
	- ค่าเตรียมดิน	๘๐๐	
	- ค่าค้ำ	๒,๐๐๐	
	- ค่าปัจจัยการผลิต		
	๑) ปุ๋ยเคมี	๓,๗๕๐	
๒) ปุ๋ยคอก	๑,๐๐๐		
๓) ค่าสารเคมี	๓๐๐		
	รวม	๙,๐๕๐	

๗. การตลาด

ควรรวมกลุ่มการผลิตพืชผักให้มีคุณภาพมีความปลอดภัย

๘. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

โดยการเก็บบวบที่มีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภค และจัดชั้นคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต และหาตลาดภายในท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายผลผลิตที่ตกชั้นคุณภาพ

๙. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม :

๙.๑ กลุ่มส่งเสริมพืชผักและเห็ด สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ ๐๒-๙๔๐-๖๑๐๖

๙.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่